

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004348

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-08-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гончар Олег Вікторович

2. Oleh V. Honchar

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0004-8660-5437

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 029

Назва наукової спеціальності: Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 029 "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа"

Дата захисту: 28-08-2026

Спеціальність за освітою: 029 "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа"

Місце роботи здобувача: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14726

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 13.31.11.15, 19.51.51, 19.51.09

Тема дисертації:

1. Соціо-культурний контент профспілкового часопису «Czcionka» (1872–1876 pp.)
2. Socio-Cultural Content of the Trade Union Periodical "Czcionka" (1872–1876)

Реферат/анотація:

1. Дисертаційна робота присвячена комплексному дослідженню матеріалів фахової газети львівських друкарів «Czcionka» (1872–1876 pp.) як першого профспілкового видання на українських землях. На основі матеріалів часопису досліджено розвиток професійної комунікації, становлення профспілкового руху, виробничі відносини у друкарнях Австро-Угорської імперії та повсякденне життя друкарів Галичини другої половини XIX ст. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю переосмислення ролі професійної преси як джерела вивчення історії друкарства, профспілкового руху та соціальної комунікації. Аналіз матеріалів «Czcionki» дозволяє простежити формування механізмів захисту трудових прав, розвиток корпоративної солідарності та професійної самоорганізації друкарів, а також доповнює сучасні дослідження історії преси, документознавства та інформаційних комунікацій. У вступі обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, окреслено хронологічні межі, сформульовано наукову новизну, практичне значення роботи, наведено відомості про апробацію результатів і структуру дисертації. У першому розділі проаналізовано джерельну базу та історіографію дослідження,

висвітлено історію створення й діяльності часопису «Czcionka», його програмні засади, редакційну політику та інформаційне наповнення. Розглянуто висвітлення міжнародних відносин, особливості професійної етики, розвиток друкарської техніки та місце видання в інформаційному просторі другої половини XIX ст. У другому розділі досліджено організацію роботи друкарень, кадровий склад, оплату праці, професійну освіту та інститут учнівства. Проаналізовано становище жінок у друкарській галузі, соціальне становище працівників і розвиток системи взаємодопомоги, що дозволило реконструювати повсякденне життя друкарського середовища Галичини. У третьому розділі розкрито діяльність друкарських товариств, кас взаємодопомоги, професійних бібліотек і громадських об'єднань. Проаналізовано механізми соціального захисту працівників, професійне дозвілля, корпоративну культуру та роль громадських організацій у формуванні професійної спільноти друкарів. У четвертому розділі досліджено боротьбу друкарів за соціально-економічні права, формування тарифної політики, розвиток страйкового руху та міжнародні зв'язки професійних організацій. Показано роль часопису «Czcionka» як засобу професійної комунікації, координації колективних дій та захисту інтересів працівників. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше здійснено комплексне джерелознавче та історичне дослідження часопису «Czcionka» як професійного друкарського видання Галичини. До наукового обігу введено нові матеріали щодо діяльності друкарень, професійних товариств, умов праці, соціального захисту та розвитку профспілкового руху. Встановлено роль часопису у формуванні професійної комунікації, корпоративної культури та системи захисту трудових прав друкарів. У висновках узагальнено результати дослідження, підтверджено значення часопису «Czcionka» як важливого історичного джерела з історії друкарства, професійної комунікації та профспілкового руху другої половини XIX ст. Доведено, що видання стало важливим чинником розвитку професійної самоорганізації друкарів, поширення інформації та формування соціальної солідарності. Практичне значення роботи полягає у можливості використання її результатів у наукових дослідженнях, під час підготовки навчальних курсів з історії друкарства, історії профспілкового руху, документознавства, архівознавства, соціальних комунікацій та історії Галичини другої половини XIX ст.

2. The dissertation is devoted to a comprehensive study of the professional newspaper of Lviv printers, ****"Czcionka"**** (1872–1876), recognized as the first trade union periodical published in the Ukrainian lands. Based on the materials of the newspaper, the study examines the development of professional communication, the emergence of the trade union movement, industrial relations in printing houses of the Austro-Hungarian Empire, and the everyday life of printers in Galicia during the second half of the nineteenth century. The relevance of the research is determined by the need to reconsider the role of the professional press as a valuable source for studying the history of printing, the trade union movement, and social communication. The analysis of **Czcionka** makes it possible to trace the formation of mechanisms for the protection of labour rights, the development of professional solidarity and self-organization, and to expand current knowledge of the history of the press, documentation studies, and information communication. The introduction substantiates the relevance of the topic, defines the aim, objectives, object and subject of the research, outlines the methodological framework and chronological boundaries, presents the scientific novelty and practical significance of the study, and provides information on the approbation of the research results and the structure of the dissertation. The first chapter analyses the source base and historiography of the research, examines the history of **Czcionka**, its editorial policy, programme principles, and informational content. Particular attention is paid to the coverage of interethnic relations, professional ethics, the development of printing technology, and the place of the newspaper in the information environment of the second half of the nineteenth century. The second chapter investigates the organization of printing houses, their personnel, wage systems, vocational education, and apprenticeship. It also analyses the position of women in the printing industry, the social conditions of workers, and the development of mutual aid institutions, thereby reconstructing the everyday life of the Galician printing community. The third chapter focuses on the activities of printers' associations, mutual aid societies, professional libraries, and public organizations. It examines the mechanisms of social protection, professional culture, leisure activities, and the role of these organizations in shaping the professional community of printers. The fourth chapter analyses the struggle of printers for social and economic rights, the development of wage regulation, strike movements, and

international professional cooperation. It demonstrates the role of *Czcionka* as an instrument of professional communication, coordination of collective action, and protection of workers' interests. The scientific novelty of the dissertation lies in presenting the first comprehensive source-based and historical study of *Czcionka* as a professional printing periodical of Galicia. The research introduces previously unexplored materials concerning the activities of printing houses, professional associations, working conditions, social protection, and the development of the trade union movement. It also establishes the role of the newspaper in the formation of professional communication, corporate culture, and mechanisms for protecting labour rights. The conclusions summarize the main findings of the research and confirm the importance of *Czcionka* as a significant historical source for studying the history of printing, professional communication, and the trade union movement in the second half of the nineteenth century. The study demonstrates that the newspaper became an important factor in the development of professional self-organization, information exchange, and social solidarity among printers. The practical significance of the dissertation lies in the possibility of applying its results in further historical research, as well as in the development of university courses on the history of printing, the history of the trade union movement, documentation studies, archival studies, social communications, and the history of Galicia in the second half of the nineteenth century.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0123U102731

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Berest I., Honchar S., Gonchar O. Trade Unions of Eastern Galicia During the Socio-political Processes of the 19th–Early 20th Centuries. Data-Centric Business and Applications: Advancements in Information and Knowledge Management, Volume 2. Springer Nature Switzerland. 2024. P. 141-164.
- Гончар О. Учніство та професійна підготовка друкарів у Східній Галичині: за матеріалами газети «Czcionka» (1872). Український Інформаційний Простір. №16. 2025. С.143-153.
- Гончар О. В. Система учнівства і професійна підготовка друкарів у Східній Галичині другої половини XIX ст. (на матеріалах газети “CZCIONKA”). Вісник Харківської державної академії культури. 2025. Вип. 68. С. 42–54.
- Гончар О. Жіноча праця у друкарській справі крізь призму газети "Czcionka" (1872–1875). Вісник книжкової палати. 2026. 2 № 1 (354) . С.46-52.
- Гончар С., Гончар О. Загальні проблеми медіакомунікацій на сторінках галицької профспілкової преси XIX століття. Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку: матер. міжнар. наук. конф., 22–23 листопада 2023 р. У 2 ч. Ч. 1 / Під ред. доц. Н. Рябухи та ін. – Харків : ХДАК, 2023. С.52–53.
- Берест І. Р., Гончар О. В. Діяльність та розвиток молодіжного профспілкового товариства “Gwiazda” в роки Першої світової війни. Книга та документ в часовому просторі: актуальні проблеми : матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Львів, 7 листопада 2024 р. 2024. С. 30–35.
- Берест І. Р., Гончар О. В. Аналіз основної польської історіографії профспілкового руху в Галичині. Інформація, комунікація, суспільство 2025 : збірник матеріалів XIV Міжнародної наукової конференції ICS-2025 (с. Зозулі, Львівська область, 22–24 травня 2025 р.). 2025. С. 246–247.
- Берест І., Гончар О. Інформаційна саморепрезентація друкарів у XIX столітті: аналіз сигнального номера Czcionka (1871). Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття: матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 10–12 вересня 2025 року) / за заг. ред. В. Г.

Спрінсяна ; ред. кол.: Г. О. Оборський, В. Г. Спрінсян, О. В. Шевченко [та ін.] ; відп. за вип. О. В. Бурлука, О. В. Лаврик, М. Г. Якубовська. Одеса, 2025. С.153-162.

- Берест І. Р., Гончар О. В. Аналіз діяльності “поступових” товариств “Ognisko” у Кракові та Львові на сторінках часопису “Czcionka”. Книга та документ в часовому просторі: актуальні проблеми : матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Львів, 14 листопада 2025 р. 2025. С. 25-32.
- Гончар О. Від шрифту до спільноти: газета «Czcionka» і становлення Товариства взаємодопомоги друкарів Львова. Студії з інформаційної науки, соціальних комунікацій та філології в сучасному світі. Збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю 23-24 жовтня 2025 року. Маріупольський державний університет. С.139-143.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; методичні документи; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: наукове забезпечення досліджень історії професійної комунікації, документної спадщини та профспілкового руху України.

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0123U102731

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Берест Ігор Романович
2. Ihor R. Berest

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6141-4678

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Галів Микола Дмитрович
2. Mykola D. Haliv

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7068-3124

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Голик Роман Йосипович

2. Roman Y. Holyk

Кваліфікація: д. і. н., 07.00.01, 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3123-1920

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 03534498

Місцезнаходження: вул. Козельницька, Львів, 79026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хома Іван Ярославович

2. Ivan Y. Khoma

Кваліфікація: к. і. н., доц., 20.02.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4607-7065

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57217113868; Web of Science Researcher ID: J-4139-2018;
<https://scholar.google.com/citations?user=SRjf62wAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вовк Наталія Степанівна

2. Nataliia Vovk

Кваліфікація: к. і. н., доцент, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2470-7188

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Пасічник Михайло Степанович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Пасічник Михайло Степанович

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Берест Ігор Романович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна